

Fagvis rapport

Arkeologi våren och hösten 2011

Ämnen på 100- 200- och 300-nivå

Kurserna på 100-nivå är följande: Under hösten behandlades Jägar- och samlarsamhällen i förhistorisk tid (ARK101) samt Utveckling och framväxt av jordbruk, tidig metallhantering och hierarkiska samhällen (ARK102). Under våren hölls ämnena Kulturer vid medelhavet, Nordeuropa och Norden tiden 1000 f.Kr. - 570 e.Kr. (ARK103), samt Yngre järnålder och medeltid (ARK104). På ARK101 och 104 genomfördes mappevärdering och på ARK102 och 103 genomfördes skoleeksamen. Kurserna har i stort sett fungerat bra, men det finns en del förbättringspotential här, något som bör diskuteras och eventuella förändringar implementeras när alla lärarkrafter finns i Bergen igen (senast från och med 2013). Det gäller bland annat det faktum att bronsåldern har blivit delad i två på grund av ämnesstrukturen med fyra 15-poängskurser. Introduktionskurserna vid varje semesters början är också något flytande på grund av att de inte har en specifik ämnestillhörighet och därför ingen ämnesansvarig. Eftersom mappeevalueringen på ARK 101 har omfattat uppgifter på engelska, ävenså lärare som inte haft norskkunskaper, har det bestämts på fagmöte 2011 att mappeevalueringen under ht 2012 flyttas till ARK102 och skoleeksamen till ARK101, något som också bättre motsvarar tillgången till ordinarie lärare. Situationen under hösten med få lärarkrafter och hastiga nödlösningar påverkade också undervisningen, men mindre än man skulle kunnat befara.

På 200-nivå har det genomförts tre ämnen. ARK201 som behandlar teori och metod, ARK202 som har varit ett ämne speciellt riktat mot studenter med inriktning på klassisk arkeologi och ARK250 som har varit en handledd oppgave. Kurserna på denna nivå har i stort sett fungerat väl, trots att ARK202 måste genomföras med inhyrd arbetskraft eftersom E. Østby gick av med pension under sommaren och ersättare kommer på plats först 2012. Vid fagmöte under hösten bestämdes vidare att innehållet i ARK202 i fortsättningen skall integreras i ARK201-kursen.

På masternivå har det hållits kurser i arkeologisk metod (ARK305), projektbeskrivning (ARK303), självvalt arbete (ARK304), fältkurs (ARK301) samt kurs i landskap, kulturminner och förvaltning (ARK302). Dessutom har arbetet med den handledda masteroppgaven (ARK350) pågått under hela året. Kurserna i fältmetod och kulturförvaltning har genomförts i samarbete med arkeologer från fylkeskommunen och Bergen Museum. Samarbetet har upplevts som positivt av lärare och studenter och har fungerat gott. Utökningen av fältkursen från tre till fem veckor som genomfördes i 2011 har också inneburit en klar förbättring.

Det hölls masterseminarier i vt 2011 och precis som under 2010 var det svalt intresse bland studenterna för dessa seminarier. Under ht 2011 hölls inga masterseminarier på grund av den mycket ansträngda bemanningssituationen. När seminarierna tas upp igen måste nya grepp tas för att förbättra oppmötet. Möjligen bör obligatorisk närvaro införas och kursen kopplas till ARK350 (oppgaveskrivningen) istället.

I 2009 hölls fältkurs i Sydafrika på 200- och 300-nivå. Detta har tyvärr inte låtit sig göra varken under 2010 eller 2011 på grund av att dessa resurser i hög grad varit uppbundna i TRACSYMBOLS-projektet. Tre masterstudenter med fokus på afrikansk arkeologi har dock studerat under detta år, varav en blev färdig ht 2011. ARK312, som är en speciell kurs kopplad till afrikansk arkeologi blev också genomförd 2011.

Exkursjoner

Två ekskursjoner blev arrangerade för studenterna på 100- och 200-nivå: till middelalderbyen i Bergen under vårsemesteret og till Lyngheimuseet på Lygra. En masterexkursjon till Østfold var planerad till høsten 2011, men måste kanselleras på grund av sjukdom.

Genomføring og karakterer

Statistiken visar at antalet oppmålde på 100-nivå inte avviker næmvært från tidligere år. Frafallet ligger mellom 12-18 prosent, medan gjennomføringsprosenten er høg på alle fire kurser på 100-nivån, vi har veldigt få stryk her. Fordelingen av karakterer følger stort sett Gaussfordelingen, med en klar topp på C. Dette er ett tillfredsstillende resultat. På 200-nivå har også gjennomføringen varit god, ARK201 har haft en relativt jævn karakterfordeling med en svak tyngdpunkt på B, vilket er bra. Vi har emellertid två stryk på denna kurs med 11 deltagere. På ARK202 ligger tyngdpunkten på C, men med en dragning mot lægre karakter (skewness to the right). Det kan kanskje delvis forklaras med at kursen gjennomførts efter E. Østbys pensjonering: således med inhyrde lærere. På bacheloroppgaven ligger snittet på C, med en 100-procentig gjennomføring. På masternivå har gjennomføringen varit 100-procentig på alle kurser. Karakterfordelingen på masteroppgaven viser ett snitt på C, men med ulike resultat under vår og høst: B på våren og D på høsten. ARK304 har også ett snitt på C.

Praktisk gjennomføring

Den praktiske gjennomføringen av kursene har for det mesta gått bra, både når det gjelder administrasjon og undervisning. Under høsten oppstod en del problem med flyttede forelesninger på grund av den problematiske bemanningssituationen (se resurstillgang nedan). Trots dette kunde alle kurser gjennomføres med godt resultat. Fortsatt var en del forelesninger lagde till store auditorier, trots at det sjallan var fler än 30-35 studenter nærvarande. Dette bør justeras under 2012. Kopplingen mellom ARK201/202 og ARK250 borde også forbedras så at handledare till bacheloroppgaven tildeles så tidigt som möjligt. Dette kan forhoppningsvis minimera problemet med tidsnød i slutet av skrivningen av oppgaven.

Fältskolan genomfördes for första gången som fem veckors kurs. Dette slog positivt ut, både ur student- og lærarsynpunkt. Kursen kunde genomföras på ett gott sätt trots at ämnesansvarig drabbades av sjukdom og kursen måste ledas av en stipendiat med hjälp av en vikarie. Dette bör bli ännu bättre under 2012, når fullt antal lærarpersonal kan delta. Samarbetet med Fylkeskommunen og Universitetsmuseet fungerade utmärkt og bör vidareföras og utvecklas.

Strykprocent og frafall

(læggs till av administrationen)

Karakterfordeling

(læggs till av administrationen)

Resurstillgang

Undervisningen har till betydande del varit utförd av fast vetenskaplig personal, men også til betydande del av hjelplærere og stipendiater. Orsakerna till dette har varit dels at två fast anställda gick av med pensjon under året (Håland og Østby), dels på at tjansten i klassisk arkeologi inte var tillsatt og tjansten i bronsåldersarkeologi inte kunde utnyttjas fullt ut på grund av andra åtaganden og sjukdom. Dette er inte en ideell situation i lengden. Under 2011 kunde undervisningen trots allt gjennomføres på ett någotsånær tillfredsstillende sätt, men dette vilade i stor grad på ett betydande bruk av timlærarpengar. På grund av instituttets gode

ekonomi under 2011 innebar inte detta någon större ekonomisk överbelastning, men denna situation kan inte förutsättas gälla under kommande år. Under 2012 kan dock både tjänsten i klassisk arkeologi och bronsålderstjänsten utnyttjas fullt ut, vilket bör underlätta situationen. Det finns dock flera områden som inte täcks av de fast anställda, detta gäller främst arkeologisk metod, där exempelvis GIS-undervisningen som är central i professionsutbildningen har skötts av timplärare. Vi har tidigare argumenterat för att få en försteamanuensistjänst i arkeologisk metod. Vi hoppas att det skall vara möjligt att finna resurser till denna så snart som möjligt.

Kommentar till studentevalueringarna

Den kurs som blev evaluerat under 2011 var ARK101. Kommentarererna gick mest på pensumhjälp i form av läseplan för föreläsningarna med lister över vilken litteratur som skulle tas upp. Man hade också behov av fler kollokviégrupper, speciellt i ämnen med KARK-oppgaver. Man ville också få utdelat tidigare examensoppgaver på kurserna.

Studieinformation och dokumentation

Informationsmöter avhölls vid semesterstart vår och höst. Ett informationshäfte med föreläsningsplaner och annan praktisk information utdelas vid dessa möten. Dessutom har *mi side* blivit använd för information om ändringar av föreläsningar mm.

Tillgång till relevant litteratur

Detta har i stort sett fungerat, även om en del smärre problem med kompendietillgång och - innehåll förekom på ett par ämnen på 100-nivå. Flera ämnen står inför pensumrevision där elektroniskt tillgängliga resurser förhoppningsvis gradvis ersätter kompendielitteratur.

Akademisk redlighet

Masterstudenterna fick möjlighet att delta i en kurs om forskningsetik som institutet anordnade. Dessvärre var uppmötet inte så stort, vilket delvis berodde på en kollision med en exkursion.

Internationalisering

Ett nytt Erasmusavtal har slutits med University of Durham i England med lärarutbyte och förhoppningsvis också studentutväxling. Vi anmodar våra studenter till att delta i sådana utväxlingsprogram och arbetar vidare med att få till avtal med fler universitet.

Programsensor - hur följs programsensorrapporterna upp?

Det anordnades ett tvådagarsseminarium vid institutet i december med programsensor Anders Kaliff, Uppsala universitet. Kaliffs första skriftliga rapport kommer under våren.

Fagets vidare utveckling

Med tillsättningen av försteamanuens i bronsålder (2011) och klassisk arkeologi (2012) kan nu faget behålla den relativt breda profil som tidigare har varit dess kännetecken. Arkeologifaget har stridit med bemanningsproblem allt sedan mitten på 2000-talet. 2011 var ett år där dessa problem fortfarande gjorde sig bemärkta. Situationen verkar dock ljusna under 2012 och arkeologi kommer att ha hela staben på plats i 2013. Nu kan vi satsa vidare på vår breda profil där forskning och undervisning inom nordeuropeisk arkeologi står i centrum, liksom också afrikansk arkeologi, mellanösterns arkeologi och klassisk arkeologi. Satsningen på arkeologisk metod och förhistorisk teknologi som har förts fram i ett par år fortsätter. I 2012 och ett par år framåt får vi en II-stilling inom detta fält men trots detta är behovet av en

hel tjänst fortfarande stort. Det är därför av största vikt för oss att en fast tjänst i arkeologisk metod och teknologi kommer in i fakultetets bemanningsplan.

Uppsummering av fagkoordinator

Studenttillströmningen har varit god under 2011 på alla nivåer. Det är lite frafall på de olika ämnena och strykprocenten har varit låg. Karaktererna har legat med ett medeltal på C med en ungefärlig Gaussfördelning. Undervisning och examensavveckling har i stort sett fungerat gott trots de betydliga bemanningsproblem som har förekommit, speciellt under höstsemesteren. Evalueringen av ARK101 pekade på behovet av en större grad av detaljerade läsplaner och pensumanvisningar. Undervisningen som sådan verkar dock ha fungerat bra.

Kursportföljen har varit oförändrad under flera år och fungerar till viss del gott. Det finns dock behov av pensumrevision och större ändringar inom vissa kurser, t.ex. ARK201/202. Dessutom måste bronsåldersfältets situation med uppdelning på flera ämnen diskuteras vidare. Detta förändringsarbete kommer att initieras under 2012 och intensifieras under 2013.

På grund av forskningsledigheter, pensionsavgångar och sjukdom har man under 2011 behövt lita till många timlärare/tillfälligt anställda. Detta behov kommer gradvis att minska i samband med att de nya fast ansatta inom bronsålder och klassisk arkeologi kommer i arbete till 100% och att de som är forskningslediga återkommer under 2012 och 2013.

Fagmiljön önskar nu satsa starkare på undervisning och forskning på arkeologisk metod och teknologi. En fast tjänst inom detta fält skulle bidra med undervisning och samarbete på tvärs av period- och regiongränser och vara en klar förstärkning av fagets karaktär av professionsutbildning. Det är därför en stark förhoppning i arkeologimiljön att en sådan tjänst kommer in i fakultetets bemanningsplan.

Sammanfattningsvis är den relativt stabila studenttillströmningen positiv och det verkar finnas ett stort intresse för arkeologi i samhället. Den internationella profilen som Bergensarkeologin har styrks vidare framöver och kombinationen med nordeuropeisk, klassisk och ickeuropeisk arkeologi är fruktbar och måste behållas.